

Forslag

til

Lov om ændringer i borgerlig straffelov.

(Ungdomsfængsel, betingede domme m. v.).

(Vedtaget af folketinget ved 3. behandling den 19. maj 1961.*)

§ 1.

I borgerlig straffelov, jfr. lovbekendtgørelse nr. 215 af 24. juni 1939, foretages følgende ændringer:

1. I § 4, stk. 1, udgår „30“.

2. § 17, stk. 2 og 3, affattes således:

„Stk. 2. Finder retten, at tiltalte er egnet til påvirkning gennem straf, kan den bestemme, at frihedsstraf skal udstås i en for sådanne personer indrettet anstalt eller anstaltsafdeling. Denne bestemmelse kan ændres af fængselsnævnet, såfremt det under straffens udståelse findes formålstjenligt.

Stk. 3. Såfremt en person, der ved dommen er fundet omfattet af stk. 1, er idømt frihedsstraf og det under straffens udståelse skønnes, at en fortsættelse af denne vil være unyttig eller vil medføre fare for alvorlig forværrelse af den dømtes tilstand, bliver sagen efter bestemmelse af justitsministeren på ny at indbringe for den ret, som i sidste instans har påkendt sagen. Denne afgør ved kendelse, om straffuldbyrdselsen skal fortsættes eller afbrydes.“

3. 5te kapitel ophæves.

4. I § 37 ændres stk. 1 og 2 til stk. 2 og 3, og som nyt stk. 1 indsættes:

„Stk. 1. Fanger, der på grund af psykisk afvigelse viser sig uegnede til ophold i almindeligt fængsel, kan efter indstilling af anstaltens styrelse af fængselsnævnet midlertidigt eller for resten af straffetiden overflyttes til en anstalt eller anstaltsafdeling som omhandlet i § 17, stk. 2.“

5. § 39 affattes således:

„Overtræder den prøveløsladte de fastsatte vilkår, afgør justitsministeren, om genindsættelse skal ske. Finder genindsættelse sted, fuldbyrdes den resterende del af straffen som en ny straf. Skal den pågældende udstå anden fængselsstraf, sammenlægges denne med reststraffen.“

6. §§ 41-43 affattes således:

„§ 41.

Stk. 1. Såfremt det må anses for formålstjenligt, kan en person mellem 15 og 21 år idømmes *ungdomsfængsel* i stedet for fængselsstraf. Når særlige grunde taler derfor, kan en person mellem 21 og 23 år idømmes ungdomsfængsel.

Stk. 2. Ved fuldbyrdelsen, der sker i særlige anstalter, lægges vægt på den unges sociale og karaktermæssige udvikling gennem arbejdsstræning, oplæring og undervisning.

Stk. 3. Når ganske særlige hensyn gør det formålstjenligt, kan den dømte anbringes til behandling eller oplæring uden for ungdomsfængslet. Nærmere regler herom fastsættes af justitsministeren.

Stk. 4. Såfremt den dømte under fuldbyrdelsen viser sig så psykisk afvigende, at han er uegnet til behandling i ungdomsfængsel, kan fængselsnævnet bestemme, at han skal overføres til en anstalt eller anstaltsafdeling som omhandlet i § 17, stk. 2. Fængselsnævnet kan træffe bestemmelse om den dømtes genanbringelse i ungdomsfængsel, når han anses for egnet dertil.

*) Se FT: 1060, 1261, 3903, 4018; A. 545; B. 917, 953. Lov nr. 163 af 31. maj 1961.

§ 42.

Stk. 1. Spørgsmålet om løsladelse fra ungdomsfængsel afgøres af fængselsnævnet efter indstilling fra anstaltens styrelse. Medmindre særlige omstændigheder taler derfor, kan den dømte ikke løslades, før der er forløbet 1 år efter indsættelsen. Han kan ikke holdes tilbage i ungdomsfængsel ud over 3 år, jfr. dog § 43, stk. 1. Efter 1 års ophold skal spørgsmålet om løsladelse tages op. Sker der ikke løsladelse på dette tidspunkt, skal spørgsmålet genoptages senest ved udgangen af det følgende år.

Stk. 2. Løsladelsen sker på prøve. Fængselsnævnet fastsætter prøvetiden til mindst 1, højst 3 år. Bestemmelsen i § 38, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

§ 43.

Stk. 1. Overtræder den løsladte de fastsatte vilkår, afgør fængselsnævnet, om han skal genindsættes. En genindsat kan efter fængselsnævnets bestemmelse holdes tilbage i ungdomsfængsel indtil 1 år ud over den i § 42, stk. 1, fastsatte længstetid.

Stk. 2. Rejses der tiltale mod den prøveløsladte for strafbart forhold, og vil domfældelse medføre genindsættelse efter stk. 1, kan retten afgøre skyldspørgsmålet uden at fastsætte straf eller anden retsfølge.

Stk. 3. Bestemmelsen i § 40, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.“

7. § 50, stk. 2, affattes således:

„*Stk. 2.* Bøde kan idømmes som tillægsstraf til anden strafart, når tiltalte ved lovovertrædelsen har opnået eller tilsigtet at opnå økonomisk vinding for sig selv eller andre.“

8. I § 51, stk. 1, indsættes efter 1. punktum: „Dette gælder dog ikke bøder, der pålægges som tillægsstraf til anden retsfølge“, og i det følgende punktum ændres „Disses antal“ til: „Dagbødernes antal“.

9. I § 51, stk. 2, udgår ordet „væsentlig“.

10. § 51, stk. 3, 2. punktum, og *stk. 4,* ophæves.

11. I § 54 ophæves *stk. 2,* og *stk. 3* ændres til *stk. 2.*

12. § 55 affattes således:

„*Stk. 1.* Bøde, der ikke er idømt eller vedtaget for en domstol, afsnes efter reglerne om hæfte.

Stk. 2. Bøde på 300 kr. eller derunder afsnes med 1 dag for hver 30 kr. For andre bøder fastsættes forvandlingsstraffen af underretten i den retskreds, hvor den pågældende bor eller opholder sig.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 54, *stk. 1,* sidste punktum, og *stk. 2,* finder tilsvarende anvendelse.“

13. 7de kapitel affattes således:

„*Betingede domme.*

§ 56.

Stk. 1. Finder retten det upåkrævet, at straf kommer til fuldbyrdelse, bestemmes det i dommen, at spørgsmålet om straf fastsættelse udsættes og bortfalder efter en prøvetid.

Stk. 2. Såfremt det må anses for mere formålstjenligt, kan retten fastsætte straffen og bestemme, at fuldbyrdelsen udsættes og bortfalder ved udløbet af prøvetiden. Dette gælder dog kun, såfremt straffen er bøde, hæfte eller fængsel.

Stk. 3. Udsættelsen betinges af, at den dømte ikke i prøvetiden begår strafbart forhold, og at han overholder de vilkår, som måtte være fastsat i medfør af § 57. Prøvetiden fastsættes af retten og kan i almindelighed ikke overstige 3 år. Under særlige omstændigheder kan dog fastsættes en prøvetid på indtil 5 år.

§ 57.

Stk. 1. Retten kan som vilkår for udsættelsen bestemme, at den dømte i hele prøvetiden eller en del af denne skal undergives tilsyn. Endvidere kan retten fastsætte andre vilkår, som findes formålstjenlige, herunder at den dømte

- 1) overholder særlige bestemmelser vedrørende opholdssted, arbejde, uddannelse, anvendelse af fritid eller samkvem med bestemte personer,
- 2) tager ophold i egnet hjem eller institution; for sådant ophold fastsættes ved dommen en længstetid, der i almindelighed ikke kan overstige 1 år,
- 3) afholder sig fra misbrug af alkohol, narkotika eller lignende medikamenter,
- 4) underkaster sig afvænningsbehandling for misbrug af alkohol, narkotika eller lignende medikamenter, om fornødent på hospital eller i særlig institution,

- 5) underkaster sig psykiatrisk behandling, om fornødent på hospital,
- 6) retter sig efter tilsynsmyndighedens bestemmelser om indskrænkninger i rådigheden over indtægter og formue og om opfyldelse af økonomiske forpligtelser,
- 7) betaler erstatning for tab, der er forvoldt ved lovovertrædelsen,
- 8) efter bestemmelse af børne- og ungdomsforsorgens myndigheder undergives børne- og ungdomsforsorg, eventuelt af nærmere angivet art, og efterkommer de forskrifter, forsorgsmyndigheden meddeler ham.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om gennemførelsen af tilsyn og de i stk. 1, nr. 1-7, nævnte vilkår.

§ 58.

Stk. 1. Skønnes anvendelse af ubetinget frihedsstraf påkrævet, men taler oplysningerne om tiltaltes personlige forhold for anvendelse af betinget dom, kan retten bestemme, at fuldbyrdelsen af en del af den straf, der fastsættes, udsættes i overensstemmelse med reglerne i § 56. Den ubetingede straf kan ikke overstige 3 måneder. Omfatter sagen flere strafbare forhold, kan der idømmes ubetinget straf af hæfte i forbindelse med betinget fængselsstraf.

Stk. 2. I forbindelse med betinget dom kan der idømmes bøde, selv om sådan straf ikke er hjemlet for den pågældende lovovertrædelse.

§ 59.

Stk. 1. Er der i medfør af § 57 truffet bestemmelse om tilsyn, meddeler tilsynsmyndigheden de forskrifter, der er nødvendige til gennemførelsen af tilsynet og de yderligere vilkår, som måtte være fastsat.

Stk. 2. De i medfør af § 57 fastsatte vilkår kan senere ændres eller ophæves ved retskendelse efter begæring fra anklagemyndigheden eller den dømte. Begæring fra den dømte fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten. Tages en begæring fra den dømte ikke til følge, kan han ikke fremsætte ny begæring, før der er forløbet et halvt år fra kendelsens afsigelse.

Stk. 3. De i stk. 2 nævnte spørgsmål indbringes for den underret, som har pådømt sagen i første instans, eller underretten i den

retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig. Såfremt sagen er pådømt ved landsret i første instans, træffes afgørelsen af underretten i den retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig.

§ 60.

Stk. 1. Hvis den dømte overtræder de i medfør af § 57 fastsatte vilkår, kan retten i den anledning

- 1) tildele advarsel,
- 2) ved kendelse ændre vilkårene og forlænge prøvetiden inden for den i § 56, stk. 3, fastsatte længstetid,
- 3) ved dom fastsætte straf eller anden retsfølge for den begåede lovovertrædelse eller — hvis straf er fastsat i den betingede dom — afsige kendelse om fuldbyrdelse af denne straf. § 58, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Med hensyn til de i stk. 1 nævnte retsafgørelser finder § 59, stk. 3, tilsvarende anvendelse.

§ 61.

Stk. 1. Såfremt der inden prøvetidens udløb foretages rettergangsskridt mod den dømte, hvorved han sigtes for strafbart forhold, der er begået før den betingede dom, fastsætter retten retsfølgen for dette forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse.

Stk. 2. Begår den dømte nyt strafbart forhold i prøvetiden, og foretages der inden dennes udløb rettergangsskridt, hvorved han sigtes for forholdet, fastsætter retten en ubetinget straf eller anden retsfølge for dette forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse. Herved finder bestemmelserne i § 88, stk. 2-6, tilsvarende anvendelse. Når omstændighederne taler derfor, kan retten i stedet

- 1) idømme ubetinget straf alene for det nye forhold, eventuelt i forbindelse med en ændring af vilkårene i den betingede dom, eller
- 2) afsige ny betinget dom vedrørende begge lovovertrædelser i overensstemmelse med reglerne i dette kapitel.“

14. I § 62, nr. 1, ændres „for løsgænger“ til: „overtrædelse af § 228 eller § 229“.

15. § 62, nr. 5, ophæves.

16. § 63, stk. 1, 3. punktum, affattes således:

„Når 2 år er forløbet, afgør fængselsnævnet efter indstilling fra anstaltens styrelse, om den dømte bør forblive i arbejds huset.“

17. I § 63, stk. 2, udgår „39, stk. 1,“ — og „42, stk. 5“ ændres til: „43, stk. 2“.

18. I § 63, stk. 3, ændres „§ 37, stk. 1“ til: „§ 37, stk. 2“.

19. I § 66, stk. 1, udgår „39, stk. 1,“ — og „42, stk. 5“ ændres til: „43, stk. 2“.

20. I § 66, stk. 3, ændres „§ 37, stk. 2“ til: „§ 37, stk. 3“.

21. I § 70 ophæves stk. 3, og i stedet indsættes:

„Stk. 3. Bestemmelse om ændring af den idømte foranstaltning eller dens foreløbige eller endelige ophævelse kan træffes ved retskendelse efter begæring fra anklagemyndigheden, anstaltsledelsen eller tilsynsværgen. Begæring fra anstaltsledelsen eller tilsynsværgen fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten. Tages en begæring fra tilsynsværgen ikke til følge, kan han ikke fremsætte ny begæring, før der er forløbet 1 år fra kendelsens afsigelse. Såfremt særlige omstændigheder taler derfor, kan ny begæring dog indgives efter et halvt års forløb.“

Stk. 4. Med hensyn til de i stk. 3 nævnte afgørelser finder bestemmelsen i § 59, stk. 3, tilsvarende anvendelse. Er der spørgsmål om ændring af foranstaltningen på grund af ny lovovertrædelse, afgøres spørgsmålet dog af den ret, der behandler sagen vedrørende overtrædelsen.“

22. § 72, stk. 1, sidste punktum, ophæves.

23. I § 73 ændres „betinget straffedom“ til: „betinget dom“.

24. Til § 81, stk. 3, føjes som 3. punktum: „Med hensyn til betingede domme regnes fristen fra den endelige dom.“

25. § 82 ophæves.

26. § 85, stk. 2, ophæves.

27. I § 86 indsættes som stk. 2 og 3:

„Stk. 2. Ved dom efter § 58, stk. 1, skal afkortningen ske i den ubetingede del af straffen.“

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse ved retsafgørelser

efter § 60, stk. 1, nr. 3, i tilfælde, hvor den betinget dømte har været undergivet vare-tægtsfængsling før afgørelsen.“

28. Til § 88, stk. 2, føjes: „, jfr. dog § 58, stk. 1“.

29. Til § 88 føjes som stk. 6:

„Stk. 6. Medfører en af lovovertrædelserne foranstaltning efter § 70, medens der for en anden er forskyldt straf, kan retten bestemme, at denne straf bortfalder.“

30. § 89, stk. 2-4, ophæves, og i stedet indsættes som nyt stk. 2:

„Stk. 2. Hvis der for den lovovertrædelse, som nu foreligger til pådømmelse, er forskyldt straf af hæfte eller fængsel, medens den tidligere dom lød på ungdomsfængsel, arbejds hus eller sikkerhedsforvaring, bestemmer retten, om den tidligere dom skal opretholdes, eller der for begge overtrædelser skal idømmes fængselsstraf. I sidstnævnte tilfælde kommer den tid, i hvilken den dømte har haft ophold i ungdomsfængsel, arbejds hus eller sikkerhedsforvaring, til afkortning i den idømte straf.“

31. Efter § 89 indsættes som § 89 a:

„I forbindelse med en dom, hvorved en person idømmes ungdomsfængsel, arbejds hus, sikkerhedsforvaring eller foranstaltning efter § 70, kan retten træffe bestemmelse om bortfald af en tidligere idømt straf, som ikke er fuldbyrdet. Sådant bestemmelse skal træffes, såfremt der ved den første dom idømtes frihedsstraf og den sidste dom lyder på ungdomsfængsel, arbejds hus eller sikkerhedsforvaring og vedrører et forhold, der er begået før den tidligere dom. I dette tilfælde kommer den tid, i hvilken den dømte måtte have udstået fængselsstraf i henhold til den tidligere dom, til afkortning i de i §§ 42, 63 og 66 fastsatte tidsrum for ophold i ungdomsfængsel, arbejds hus eller sikkerhedsforvaring. Har han udstået hæftestraf, omsættes denne til fængselsstraf efter § 90, stk. 3, og kommer derefter til afkortning i overensstemmelse med foranstående regel.“

32. § 90, stk. 1, ophæves, og som nyt stk. 1 indsættes:

„Stk. 1. Såfremt en person skal afsone straf af fængsel i forbindelse med en hæftestraf, kan denne efter bestemmelse af den straf-

fuldbyrdende myndighed omsættes til fængsel.“

33. I § 90 indsættes som stk. 3:

„Stk. 3. Ved omsætning af hæfte til fængsel efter reglerne i stk. 1 og 2 regnes 2 dages fængsel lig med 3 dages hæfte.“

34. I § 91 indsættes som stk. 2:

„Stk. 2. Over for den, der ikke er fyldt 21 år, kan straf af bøde eller hæfte anvendes, selv om disse strafarter ikke er hjemlet for det strafbare forhold.“

35. I § 95, stk. 1, udgår „30 og“.

36. § 96 affattes således:

„Stk. 1. Adgang til privat påtale og til at begære offentlig påtale bortfalder, når påtale ikke er sket, eller begæring ikke er fremsat inden 3 måneder efter, at den berettigede er kommet til kundskab om gerningsmanden. Er der mere end én skyldig, regnes fristen særskilt for hver af dem. Såfremt fristen for at begære offentlig påtale er oversiddet for så vidt angår en af de skyldige, men ikke i forhold til de øvrige, beror det dog på påtalemyndigheden, om en begæring om påtale mod disse skal tages til følge. Endvidere bortfalder adgangen til at rejse privat påtale eller begære offentlig påtale, når 3 måneder er forløbet efter den forurettedes død.

Stk. 2. Fører en privat påtalt sag ikke til afgørelse af strafpåstanden, løber fristen videre, således at den tid, i hvilken forfølgning har fundet sted, ikke medregnes.“

37. § 97 affattes således:

„Stk. 1. Adgangen til at fuldbyrde straf af bøde, hæfte samt af fængsel ikke over 1 år bortfalder efter 5 års forløb. Efter 10 års forløb kan ingen straffedom fuldbyrdes uden justitsministerens påbud.

Stk. 2. I ovennævnte frister medregnes ikke den tid, i hvilken straffens fuldbyrdelse har været udsat i medfør af § 56 eller ikke har kunnet påbegyndes på grund af frihedsstrafs udståelse eller indsættelse i arbejds- hus, forvaringsanstalt eller helbredelses- anstalt for drankere.“

38. I § 110 e indsættes efter „De Forenede Nationers“: „eller Det europæiske Råds“.

39. I § 123 ændres „fængsel fra 6 måneder til 3 år“ til: „fængsel indtil 3 år“.

40. § 132 affattes således:

„Stk. 1. Med bøde straffes den, som forsætligt eller ved uagtsomhed på retsstridig måde benytter

- 1) kendetegn eller dragt, som er forbeholdt dansk eller fremmed offentlig myndighed eller militærpersoner,
- 2) kendetegn eller betegnelse, som er forbeholdt personer, indretninger og materiel, der er bestemt til at yde hjælp til sårede eller syge i krig, eller
- 3) kendetegn eller navn for mellemstatlige organisationer.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til efterligninger af de nævnte kendetegn, dragter og betegnelser.“

41. I § 135 ændres „brandvæsen eller ambulance“ til: „brandvæsen, ambulance, sø- eller luftredningstjenesten eller civilforsvaret“.

42. I § 158, stk. 1, udgår „fra 3 måneder“.

43. I § 158 ophæves stk. 2, og stk. 3 ændres til stk. 2.

44. § 162, stk. 2, ophæves.

45. § 191 ophæves.

46. § 195, 2. og 3. punktum, ophæves.

47. § 207 ophæves.

48. I § 210, stk. 1, 1. punktum, udgår „fra 6 måneder“, og i 2. punktum ændres „fra 1 til 10 år“ til: „indtil 10 år“.

49. I § 225 indsættes som stk. 4:

„Stk. 4. Den, der ved betaling eller løfte herom skaffer sig kønsligt forhold til en person af samme køn under 21 år, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde.“

50. § 228, stk. 1, affattes således:

„Stk. 1. Den, der

- 1) forleder nogen til at søge fortjeneste ved kønslig usædelighed med andre,
- 2) for vindings skyld forleder nogen til kønslig usædelighed med andre eller afholder nogen, der driver erhverv ved kønslig usædelighed, fra at opgive det, eller
- 3) holder bordel, straffes for rufferi med fængsel indtil 4 år.“

51. I § 228, stk. 2, ændres „18 år“ til: „21 år“.

52. § 229, stk. 1, affattes således:

„Stk. 1. Den, der fremmer kønslig usædelighed ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand, eller som udnytter en andens erhverv ved kønslig usædelighed, straffes med fængsel indtil 3 år eller under formildende omstændigheder med hæfte eller bøde.“

53. I § 229 ændres stk. 2, 3 og 4 til stk. 3, 4 og 5, og som nyt stk. 2 indsættes:

„Stk. 2. Den, der udlejer værelse i hotel eller gæstgiveri til benyttelse til erhvervs-mæssig utugt, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde.“

54. I § 230 ændres „fængsel indtil 2 år“ til: „hæfte eller med fængsel indtil 1 år“.

55. § 233 affattes således:

„Den, som opfordrer eller indbyder til utugt eller stiller usædelig levevis til skue på en måde, der er egnet til at forulempe andre eller vække offentlig forargelse, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde.“

56. § 236, stk. 3, sidste punktum, ophæves.

57. § 293, stk. 1, affattes således:

„Stk. 1. Den, som uberettiget bruger en ting, der tilhører en anden, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år. Under skærpende omstændigheder, navnlig når tingen

ikke bringes tilbage efter brugen, kan straffen stige til fængsel i 2 år.“

58. § 305 affattes således:

„Stk. 1. De i § 291, stk. 1 og 3, § 298 og § 299 omhandlede lovovertrædelser påtales kun efter den forurettedes begæring, medmindre almene hensyn kræver påtale.

Stk. 2. De i § 293, stk. 2, og § 294 omhandlede lovovertrædelser er undergivet privat påtale.“

§ 2.

Der kan ikke i medfør af borgerlig straffelovs § 59 ske skærpelse af vilkår, som er fastsat i en betinget dom før denne lovs ikrafttræden.

§ 3.

Den, der inden lovens ikrafttræden i medfør af borgerlig straffelovs § 195 eller § 207 er frakendt ret til at udøve næringsvirksomhed, kan generhverve retten i overensstemmelse med reglerne i straffelovens § 78, stk. 3.

§ 4.

Loven træder i kraft den 1. juli 1961.

§ 5.

Loven gælder ikke for Færøerne, men kan efter forhandling med det færøske hjemmestyre sættes i kraft på øerne ved kgl. anordning.

Gustav Pedersen.

/ Ellen Strange Petersen.